

Aanpak inzake Odfjell

Op 7 maart vindt bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie Zuid Holland en gemeenten in het Rijnmondgebied over de milieu- en veiligheidssituatie bij het bedrijf Odfjell op de agenda. Met het oog op vragen naar het optreden van de betrokken overheidsinstanties, geeft de provincie vanuit haar verantwoordelijkheid graag inzicht in genomen maatregelen en resultaten. Milieudienst Rijnmond (DCMR) voert de Wabo en BRZO-taken namens de provincie uit.

Twee ernstige overtredingen zijn voor DCMR en andere betrokken overheden aanleiding geweest om Odfjell Terminals Rotterdam BV (*verder: Odfjell*) in het najaar van 2011 de wacht aan te zeggen en handhavend op te treden. De eerste aanleiding was het feit dat Odfjell in augustus 2011 heeft *verzuimd een ontsnapping van 200 ton butaangas te melden* aan DCMR. Dit bleek uit een anonieme brief aan DCMR d.d 1 september 2011. Een tweede ernstig feit is dat bij een onderzoek in de zomer van 2011 naar de herkomst van verhoogde benzeenconcentraties in het Botlekgebied, bij Odfjell een *hogere emissie van benzeen* is gemeten dan bij vergelijkbare bedrijven. Aan dit onderzoek met innovatieve en met name nauwkeuriger meetwijzen heeft Odfjell vrijwillig meegewerkt. Odfjell was het enige bedrijf dat maatregelen diende te nemen om benzeenemissies terug te dringen.

Dit zijn helaas niet de enige overtredingen en tekortkomingen die zijn geconstateerd bij Odfjell. DCMR constateerde bij de BRZO-inspecties in 2009 en 2010 op één van de vijf onderdelen een tekortkoming. Bij de jaarlijkse Brzo-inspectie in oktober 2011 door DCMR zijn meerdere tekortkomingen geconstateerd waar het gaat om risicobeheersing en onderhoud van tanks, leidingen en installaties, die aanleiding gaven tot handhavend optreden. In de beantwoording van de Kamervragen van Holtackers & Omtzigt van 10 februari 2012 staat een overzicht van overtredingen in de eerdere jaren (*antwoord 3 & 5, TK 2011-2012, 1489 herdruk*).

Bovengenoemde overtredingen en tekortkomingen zijn voor de provincie aanleiding geweest om in samenspraak met de andere betrokken overheden stevig in te grijpen als vervolg op de reeds ingezette zgn. "gecoördineerde achterblijversaanpak". Hierbij is voor de provincie als bevoegd gezag van meet af aan het geven van openheid van zaken over de ernst van de situatie leidend geweest, vanuit het besef dat alleen dan effectieve maatregelen getroffen kunnen worden.

Ondernomen acties

Direct na het incident bij Odfjell in augustus 2011 hebben DCMR, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en de Inspectie SZW (destijds nog Arbeidsinspectie), gezamenlijk actie ondernomen en zijn zij handhavend opgetreden. Het bedrijf is onmiddellijk ontboden bij de directie van DCMR, er is door DCMR een last onder dwangsom opgelegd vanwege het meldgedrag en er is onverwijld aangifte gedaan vanwege het niet melden van de ontsnapping van butaangas in augustus 2011. Het strafrechtelijk onderzoek van het OM loopt nog.

Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek naar benzeenemissies heeft Odfjell direct nadat het was geïnformeerd door DCMR een plan van aanpak opgesteld om de emissies terug te dringen. Dit plan van aanpak behelst het uitvoeren van extra onderhoud aan tanks en het uit bedrijf nemen van een dampbehandelingsinstallatie. De uitvoering hiervan is door DCMR gesanctioneerd met een dwangsom.

Odfjell staat onder intensief toezicht. Wekelijks worden er door de gezamenlijke overheden Inspectie SZW, DCMR en VRR aangekondigd en onaangekondigd inspecties uitgevoerd. Overigens hechten we er aan hierbij te melden dat de inspecteurs van de DCMR bij iedere controle het terrein op zijn geweest. Uiteraard uitgerust met meetapparatuur en de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen, in situaties waarin de risico's door Odfjell niet aantoonbaar waren beheerst. Ook worden regelmatig emissiemetingen uitgevoerd. Met andere woorden: alles wordt in het werk gesteld om potentieel onveilige situaties te voorkomen.

Ook is de situatie bij Odfjell voor DCMR aanleiding voor zeer strikte handhaving. Leidend hierbij is de Sanctiestrategie van de provincie Zuid-Holland, waarbij de ernst van de overtreding gezien het effect op de omgeving en het gedrag van de overtreder bepalend is voor het optreden door DCMR. Het verscherpte toezicht maakt dat Odfjell ook kleinere voorvallen zoals morsing van druppels meldt, na ontvangst worden deze onderzocht door DCMR, zo nodig wordt er opgetreden.

Sinds oktober 2011 heeft DCMR 4 dwangsommen opgelegd aan Odfjell of aangezegd om onder verbeurte van een dwangsom tot structurele verbeteringen te komen ten aanzien van:

- het tijdig melden van incidenten conform de vergunningvoorschriften
- het voorkomen van verhoogde benzeenemissies
- het verhelpen van de geconstateerde tekortkomingen bij de BRZO inspecties, m.n. onderhoud en risicobeheersing door Odfjell
- een verbod tot butaniseren van benzine totdat er goedkeuring is van het bevoegd gezag.

Deze aanpak wordt onverminderd voortgezet.

Hierbij is het cruciaal dat de betrokken overheden bij de handhaving gezamenlijk optrekken en samenwerken. In dat kader is Odfjell op 14 november 2011 in een indringend gesprek met wethouder Baljeu van Rotterdam en Gedeputeerde Janssen te verstaan gegeven om orde op zaken te stellen en alle maatregelen te nemen die nodig zijn om aan wet- en regelgeving en de milieuvergunning te voldoen. Een vervolgesprek heeft plaatsgevonden op 27 januari 2012, waarbij ook de Inspectie SZW aanwezig was gezien de door de Inspectie geconstateerde risico's voor werknemers van Odfjell. In beide gesprekken is een niet mis te verstane boodschap overgebracht: indien er onvoldoende voortgang is in de uitvoering dan nemen de gezamenlijke overheden zwaardere maatregelen. Bij acuut gevaar worden uiteraard direct alle noodzakelijke middelen ingezet. Hierbij geldt dat de maatregel, om ook in rechte stand te kunnen houden, passend moet zijn in relatie tot de geconstateerde tekortkoming(en). Oftewel aan sluiting van een bedrijf als geheel staat vrijwel altijd het beginsel van proportionaliteit in de weg. Wel kunnen bedrijfsactiviteiten van Odfjell op onderdelen, al dan niet tijdelijk, worden beperkt of stilgelegd.

Resultaten

De ingezette aanpak heeft inmiddels geleid tot belangrijke verbeteringen, waaronder:

- Odfjell werkt aan verbetering van de veiligheid en risicobeheersing. Er is geïnvesteerd in meetapparatuur en het bedrijf heeft personele versterking aangetrokken voor milieu en veiligheid;
- Het plan van aanpak om de emissies terug te dringen wordt uitgevoerd. Uit de metingen blijkt dat de emissies zijn teruggebracht tot een aanvaardbaar niveau. De dampbehandelingsinstallatie DVS 1 is conform afspraak eind vorig jaar buiten bedrijf gesteld. De dampen worden in andere installaties behandeld. De installaties waar verhoogde benzeenemissies zijn geconstateerd zijn aangepast;
- Odfjell zal pas starten met het butaniseren van benzine na goedkeuring van DCMR;
- Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over het meldgedrag, waar Odfjell zich aan houdt;
- Een groot deel van de investeringen door Odfjell is gereserveerd voor aanpassingen van de installaties aan de vernieuwde richtlijnen. Installaties worden getoetst aan actuele veiligheids- en milieuprestaties. Er zijn geen wettelijke eisen voor de levensduur van installaties.

Samenvattend

De dwingende aanpak in samenwerking met andere overheden werpt inmiddels zijn vruchten af en zal daarom onverminderd worden voortgezet. Het spreekt voor zich dat over veiligheid niet wordt onderhandeld. De veiligheid staat voorop. Effectieve samenwerking met andere overheden is hierbij de sleutel tot succes.

De combinatie van uitvoering van het plan van aanpak om de emissies op een aanvaardbaar niveau te houden, verscherpt toezicht en handhaving, waar inbegrepen aangekondigde en onaangekondigde controles en dwangsommen, leidt tot focus op veiligheid bij Odfjell. Mocht blijken dat er te weinig voortgang wordt geboekt of mocht er sprake zijn van nieuwe overtredingen dan wordt niet geschroomd om alle noodzakelijke en mogelijke middelen in te zetten om tot resultaat te komen, waaronder stillegging van bedrijfsactiviteiten.